

Slovenski dom

Štev. 3

V Ljubljani, v torek, 5. januarja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Nuove posizioni occupate in Tunisia

10 apparecchi abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nella Sirtica l'attività operativa è stata ostacolata dalle avverse condizioni atmosferiche.

Un aeroporto avanzato veniva bombardato da una nostra formazione con riuscito attacco notturno.

In Tunisia reparti di italiani e germanici hanno consolidato i successi dei giorni scorsi ed occupato nuove posizioni.

Il nemico perdeva cinque velivoli in combattimento, altrettanti erano abbattuti dal tiro contraccero di unità terrestri.

Non è ritornato alla base, dalla sua missione di guerra, un nostro cacciatore.

Zasedba novih postojank v Tuniziji

10 letal sestreljenih

Italijansko uradno vojno poročilo št. 954 pravi:

V Sirtski pokrajini so neugodne vremenske okoliščine ovirale operativne nastope. Neki naš oddelek je pri posrečenem nočnem napadu bombardiral neko prednje letališče.

V Tuniziji so italijanski in nemški oddelki utrdili uspehe iz preteklih dni ter zasedli nove postojanke.

Nasprotnik je v boju izgubil 5 letal, prav toliko pa jih je zbilto protiletalsko streljanje odinjal na tleh.

S svoje vojne naloge se ni vrnil v oporišče en naš lovec.

Italija mirno in z neomajno vero gleda v novo leto

Stockholm, 5. januarja. s. Rimski dopisnik švedskega lista »Stockholm Tidningen« piše v svojem noveletnem članku med drugim, »da Italija gleda v novo leto popolnoma mirno in pogumno. Sprčo takšnih čustev, ki so vprav lastna italijanskemu narodu, se očitno lahko pričakuje, da je kljub vsem preskušnjam v preteklem letu volja Italijanov, držati trdno kakor prej, popolnoma neomajna. Italija je šla iz leta 1942 s trdmi pre-

Rim, 5. januarja s. 29. ter 31. decembra in 2. ter 4. januarja je medministrski odbor za vzporeditev preskrbe, razdelitve in cen imel v Beneški palači pod Ducejevim predsedstvom 17. sejo. Navzoči so bili tajnik stranke, finančni, kmetijski, prometni, korporacijski in valutni minister, podtajnika za notranje zadeve in vojno izdelavo, podtajnika Pascolato in Amicucci, načelnik nadzorstva za obrambo prihrankov in kredita, glavni komisar za ribištvo, predsedniki fašistovskih delodajalskih in delojemalskih zvez, predsednik državne zadrugne zveze, predsednik italijanske zveze za lignit.

Hude sovjetske izgube ob Donu in pri Stalingradu

Vroči boji jugovzhodno od Ilmenskega jezera — Francoske sile v južni Tuniziji so se morale umakniti — Uspešni letalski napadi na zavezniško oskrbo in dovoze

Hitlerjev glavni stan, 5. januarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na raznih odsekih bojišča na ozemlju Dona in na področju pri Stalingradu so utrpeli sovjetske čete v nadaljnjih svojih napadih velike izgube.

V nekem pristanišču ob Črnem morju na kavkaški obali je bila poškodovana z bombnim zadetkom trgovska ladja srednje velikosti.

Nemški napadalni oddelki so na srednjem odseku bojišča izvedli uspešne nastope. Sovjetski sunki so bili odbiti.

V zaledju neke armade so bile sovjetske tolpe obkoljene in je bilo uničenih 1400 banditov, razdejanih 65 taborišč in veliko število zaklonišč, zaplenjenega pa mnogo orožja in obsežne zaloge streliva in drugega oskrbovalnega blaga.

Zagrizeni krajevni boji jugovzhodno od Ilmenskega jezera se nadaljujejo.

skušnjami, a močnejša, kakor pa je bila prej. Z rimskega obzorja — končuje omenjeni dopisnik svoja izvajanja — se lahko trdi, da so na visokih političnih in vojaških mestih izredno mirni ter prav tako kakor prej trdno prepričani, da bo bodoči potek vojnih dogodkov prinesel popolno zmago osnemu orožju. To prepričanje je vkoreninjeno prav tako tudi v širokih množicah italijanskega ljudstva.

Madžarski odgovor na sovjetske načrte glede srednje Evrope

Budimpešta, 5. jan. s. Madžarski dnevnik »Pester Lloyd« se v uvodniku bavi s članki, ki so izšli v sovjetskih časopisih in po katerih naj bi tudi Madžarska po vojni občutila najhujše posledice kakor drugi sovražniki Sovjetske zveze. Boljševiški tisk pravi, da bi Madžarska po vojni morala tiste dežele, ki so ji bile priznane po trianonski pogodbi, odstopiti Češkoslovaški, pa tudi Jugoslaviji naj bi dobila svoje ozemlje nazaj. Romunija naj bi spet zasedla severno Transilvanijo, na vzhodu pa bi nekaj pokrajin odstopila Rusiji.

»Pester Lloyd« smatra, da je razlog za tako neizprosno načrte glede Madžarske v tem, da je Madžarska bolj ko katera koli druga dežela v jugovzhodni Evropi primerna, da bi jo vključili v sovjetske načrte, ki se nanašajo na to ozemlje. Čeprav so ti načrti nestvarni, ker položaj Sovjetov ni tak, da bi Rusi igrali vlogo razsodnika glede

te dežele v jugovzhodni Evropi, — poudarja omenjeni madžarski list — vendar je zelo značilno, da se pri izvedbi svojih načrtov Sovjeti hočejo nasloniti na Prago in Belgrad. Sovjeti bi radi dosegli svoje cilje s pomočjo splošnega podtalnega delovanja vse do Adrijskega in Egejskega morja. Po »Pester Lloyd« obstoji nasprotje angleške politike v tem, da ta politika podpira sovjetske načrte, ki ogražajo koristi britanskega imperija in njegove zveze po Sredozemskem morju bolj, kakor pa je kdaj mogla to storiti Italija. Na koncu svojih izvajanj piše članek v omenjenem madžarskem listu, da se protievropski značaj sovjetske politike kaže v strogih moskovskih načrtih proti Madžarski, t. j. proti deželi, ki jo je zaradi njene notranje trdnosti in po zgodovinski narodni zavesti ljudstva mogoče smatrati za enega glavnih braniteljev evropske omike.

Huda pobitost v Angliji zaradi vojaškega položaja v Tuniziji in Severni Afriki

Stockholm, 5. januarja. s. Ze nekaj časa sem vlada v Londonu prikrilo nezadovoljstvo zaradi položaja v Tuniziji ter v splošnem zavoljo vojaških nastopov v Afriki. List »Daily Mail« odkrito toži, da je zavezniško delovanje tako počasno ter dostavlja: »Položaj v Tuniziji nikakor ni zadovoljiv in vlada naj ve, da je angleška javnost hudo razočarana zaradi razvoja na tem odseku. Zdi se namreč, da so zavezniki na tem odseku od 5. decembra dalje v resnici samo branili in da so utrpeli številne krajevne poraze. List zahteva, naj vlada poda izbrpno pojasnilo na prihodnji parlamentarni seji. Res je sicer, da vse, kar se dogaja v Tuniziji, zadeva v splošnem vse zaveznike, toda to ni zadosten razlog, da bi se vlada skušala otrestiti sle-

herne odgovornosti, saj v teh bojih nastopajo tudi angleške čete. Podobno sodbo je včeraj izrazil list »Observer«, ki je vlado najprej nujno opozoril na nevarnost podmornic, nato pa je o Severni Afriki zapisal tole: »Pametno bi bilo, da bi si o pravem času in pošteno ogledali vse te stvari ter ugotovili, da boji v Afriki — kakor so se razvijali doslej — nikakor ne opravljajo pričakovane glade sposobnosti zaveznikov, da bi se mogli lotiti temeljitega vdora v Evropo. Dejstvo, da so sile Osi zdaj hudo zaposlene, bi moralo zaveznikom dati lepo priliko, da bi jim zadale smrtni udarec, a zdi se, da nimajo nobenega namena to priliko izkoristiti.

Romunija neomajno ob strani Italije in Nemčije

Bukarešta, 5. jan. s. Romunsko časopisje se na prejšnjem razgledu ob začetku novega leta o položaju Romunije in njenih zaveznikov. List »Universul« podaja pregled mednarodnega političnega delovanja v preteklem letu in zatrjuje, da je bilo vse delovanje nepretrgoma usmerjeno tako, da bi se ojačili tudi za bodoče odnose z osjo. Številni medsebojni obiski Italijanov, Nemcev in Romunov so mnogo pripomogli k poglobitvi sodelovanja med temi tremi državami na kulturnem in na gospodarskem področju. Ravnatelj lista »Curentul« je napisal uvodnik v polemичnem tonu in je najprej pribil nesporenje ideale pravičnosti in narodne svobode, ki prevevajo boj Romunije in njenih zaveznikov ob zori novega leta, in od katerih ni mogoče odjenjati. Potem prihaja do zaključka, da

ni mogoče več povratek demokratičnih ideologij niti za takšne države, kakor je na primer Francija, kajti ta načela so zatonila za vedno. Članek navaja v oporo svojim izvajanjem knjigo Francoza Yvesa Simona pod naslovom »Marche a la delivrance«, v kateri je pisec postavil zahtevo, da bo treba v Franciji uvesti četrto republiko, ki jo bo vodila močna in avtoritativna vlada. List »Timpul« se vrača na noveletno poslanico maršala Antonescu romunskemu narodu in poudarja, da pomenijo voditeljeve besede trdno odločenost Romunije, da se bo borila do popolne zmage ob strani Nemčije in svoje sestre Italije. Končno objavljajo listi pod naslovom »Stijajen nastop italijanskega konjeniškega polka na ruskem bojišču« dolgo poročilo, ki ga je napisal nemški vojaški poročevalec Ernest Veit.

Seja ministrskega odbora za preskrbo in cene

Zadovoljiv položaj prehrane v letošnji zimi — Določitev cen za kmetijske pridelke

Položaj prehrane:

Kmetijski minister je z različnih platí pojasnil prehranjevalni položaj. Odbor je priznal, da kaže ta položaj v celoti zadovoljivo zboljšanje, če ga primerjamo s preteklo zimo. Opozoril je nato, da bo izvedba načrtov za kmetijsko pridelavo ter postopno ojačenje in izpopolnitev sedanjih načinov za iskanje, zbiranje in razdeljevanje živeža preskrbo lahko v bodoče že zboljšala. Odbor je tudi vzel na znanje, da je bilo po zapovedani prijavi vinskega pridelka dozdaj ugotovljenih nad 30 milijonov hektolitrov vina. Ta količina je toliko, da ne bo

samo zadostovala potrebam oboroženih sil in destilacije, za kar je bilo svojčas določenih 20%, temveč bo tudi docela omogočila običajno preskrbo civilnega prebivalstva z vinom. Odbor je nazadnje sprejel sklepe, da se poživi vzporeditev nastopanja pokrajinskih pristojnih ustanov za uvedbo državnih cen različnim živilom, to pa zato, da bi se po vseh krajih enako držali določenih cen.

Določitev cen za leto 1942-1943

Minister Pareschi je obsežno poročal o gospodarskem položaju kmetijstva, kakor se je pokazal zlasti zaradi postopnega zmanjšanja razpoložljivih pripomočkov za pridelovanje. Zaradi tega je poudaril, da bi bilo primerno poskrbeti za izenačenje nekaterih cen tudi zato, da se omogoči gibčnejše in primernejše izvajanje obveznih načrtov za kmetijsko pridelavo.

»Dokazila angleških bedastoč«

Rim, 5. jan. s. Včerajšnja »dokazila angleških bedastoč« so: London: »Daily Mail« prinaša poročilo iz Zeneve pod naslovom: Italijani razgrajajo v bombardiranih mestih.

Kairo: Dopisnik agencije »United Press«, Palmer, je brzojavil v London: Nemci so ukazali izselitev civilnega prebivalstva z otoka Pantelleria.

London: »Daily Telegraph« je objavil poročilo o odločnem protestu nemškega veleposlanika von Mackensena pri italijanski vladi in sicer zaradi nedavnih protinemskih demonstracij v Rimu, Napoliju in Genovi.

Pomanjkljivo varstvo angleške plovbe

Stockholm, 5. jan. s. List »Sunday Times« objavlja izjavo lorda Hankeya, ki že dolgo deluje v imperialnem obrambnem odboru in ga smatrajo za enega najboljših angleških vojaških strokovnjakov. V svoji izjavi je lord povedal, da je varstvo plovbe še vedno pomanjkljivo in slabo. Uničenje osnih podmornic, katero bi moralo biti poglavita naloga zaveznikov v lanskem letu, nikakor ni šlo uspešno izpod rok. Število na novo izdelanih osnih podmornic močno presega število uničenih, kolikor pa se tiče izgub v ladijskem prostoru in izdelave v množici, pa je število potopljenih ladij skoro dvakrat večje kakor pa število na novo izdelanih ladij.

Vseslovanstvo — nova krinka za ruski imperializem

Rim, 5. januarja. s. Znana italijanska trditve, da boljševizem ni drugega kakor ruski imperializem, preoblečen v obleko dvajsetega stoletja in pripomoček, ki ga je našla Rusija, da bi z opičnimi žlezami pomladila svoje stare načrte za oblast nad Evropo in Azijo, dobiva novo potrditev v čudnem vseslovanskem odboru, ki je iz Moskve poslal brzojavko, v kateri izreka vzajemnost in prevzema pokroviteljstvo nad vsemi slovanskimi rodovi na svetu. Čudnost je v tem, da domuje panslavizem, ki ni nič drugega kakor ideja ruskega imperializma, v Kremlju, to je na sedežu tretje internacionale. Dejanja vedno bolj dokazujejo, da Stalinov boljševizem nima nič več posla s komunizmom Engela, Karla Marxa in Lenina. Rusija, ki se čuti močna zaradi vojaške oborožitve in zaradi pogodb z bogataškimi državami, si zdaj snema komunistično krinko ter kaže svoj

pravi obraz. To je stoleten obraz carizma, a še spačen po ničvrednežih, ki so vzeli v roke oblast. Vseslovanski odbor je poslal vzajemnostno brzojavko celo Slovanom, prebivajočim v Ameriki, ter jih povabil, naj ustvarijo skupno medoslovansko fronto zoper sovražnike vseslovanstva. Sprčo uradnega divjanja slovanskega imperializma, ki ga unganajo iz Kremija, se delavci sveta, ki so verjeli v Leninov komunizem, sprašujejo, kaj ima panslavizem opravka s tretjo internacionalo, s svetovno protibogataško fronto ter s slovitim geslom »Proletarij vsega sveta, združite se«. Komunizem je sovjetski vladi bil samo orodje za razkroj narodnosti, vere in družbe, s čimer je Rusija skušala čim lažje uresničiti stare moskovske sanje, da bi iz Evrope naredila ruski protektorat, iz večine Azije pa rusko tovarno.

Sprejem ameriške vojske v francoski zahodni Afriki

Lizbona, 5. januarja. s. Severnoameriški časopis »Philadelphia Record« v svojih pripombah k novici, da so severnoameriške čete v Dakarju sprejeli prav tako, kakor prej v drugih krajih evropske in azijske celine, zelo hladno in da njihovo navzočnost težko prenašajo, ugotavlja, da so Amerikanci izgubili svojo priljubljenost v tujini ter se sprašuje, zakaj tako. Casopis v zvezi s tem poudarja, da je vzrok temu treba iskati v napačni zunanji politiki Združenih ameriških držav. Pravi, da je posledica tega bila popolna izguba zaupanja v naše delo. To je velika škoda — nadaljuje »Philadelphia Record« — ki je nikakor ne moremo nadomestiti. Končno članek podaja smernice, ki bi se jih Združene ameriške države pri uresničenju svojega načrta morale držati v svoji zunanji politiki v bodoče ter pravi: »Podpirati moramo borbo za svobodo, ne pa njihovih tlačiteljev.«

Dopisovanje med francoskimi izdajalskimi generali

Rim, 5. jan. s. Kakor poroča agencija Reuter, so si pisma izmenjali generali Felloni, De Gaulle in Giraud, naslednik admirala Darlana. De Gaulle je predlagal Giraudu, naj določi dan za sestanek. Izdajalec, ki ga varuje Amerika, je v svojem odgovoru v bistvu sicer sprejel ta predlog, vendar je pristavil, da so politične razmere v francoski Severni Afriki takšne, da trenutno skoro onemogočajo predlagano snidenje.

Zveza med Ukrajino in Nemčije

Hamburg, 4. januarja. AS. Tukajšnji gospodarski listi domnevajo, da bo skoraj zatrdno v Ukrajini zgrajena železnica s štirimi tirji, za katero je bil načrt že odobren. S tem bo vsa evropska železniška mreža ojačena in izboljšana. Omenjena proga pojde čez Berlin ter se bo zvezala z železniškim omrežjem na poruhrskem industrijskem

Vesti 5. januarja

Angleško pomorsko poveljstvo poroča, da se je potopil 1350 tonski rušilec »Firetraces«. Imel je 145 mož posadke.

12. decembra 1942 je v hudih bojih pri Rževu padel višji skupinski poveljnik nemških oddelkov Otto Marxer. Imel je več odlikovanj za hrabrost.

Kaki dve tretjini prebivalstva v velikem indijskem pristanišču mestu Kalkuti je zaradi japonskih letalskih napadov zapustilo domove ter se preselilo na deželo. Zaradi tega so morali zapreti dosti podjetij in tovarn.

Zaradi pomanjkljive preskrbe s tekočim gorivom se mora Argentina zatekati k nadomestkom. Zato so sklenili namesto petroleja porabiti 180.000 lanenega olja za strojno gorivo. Izdelovanje lanenega olja bodo še pospešili.

V Španiji so zvišali davek na živilske konzerve, na vino, alkoholne pijače, pivo, tobak, tkanine, lan, juto in še nekatere življenjske potrebščine. Luksuzni davek na tobak in premičnine je bil povišan za 30 odstotkov.

Zamenjava denarja je sedaj na vseh področjih bivše Jugoslavije zaključena.

Španija je prejela pretekli mesec 6000 ton bomba iz Konga. Potekajo pogajanja za dobavo bomba iz Brazilije in Združenih držav, odkoder bo Španija dobila okoli 200.000 bal, tako da bo krita potreba za letošnje polletje.

Bolgarski državni proračun so povišali od 14.4 na 21.7 milijarde levov. Obtok bankovev pa se bo zmanjšal za 2.2 milijarde levov. Ta ukrep naj podpre prizadevanje za ustalitev cen.

ozemlju. Tako bo po najhitrejši poti prenašala ukrajinske pridelke v nemške industrijske pokrajine. Odcepek te proge bo držal v Francijo, drug odcepek pa se bo priključil na zvezo med severom in jugom, to je na progo Hamburg—Rim.

Kako se partizani proglašajo za mrtve

Ribnica, 4. januarja.

Ze nekajkrat smo poročali o zloglasnem partizanu Košoroku Leopoldu iz Sinovice ob Sotli, ki se vedno s svojo bando, katero vodi večkratni morilec Ronko, vznemirja in grozi mirnim prebivalcem ribniške doline. Pa nam je Polde tudi partizan; s celim srcem, kakor vsa Košorokova družina, se bori, da bi komunistična misel zavladala med našim ljudstvom. In ta misel je po Poldetovem načelu, kot sta ga učila oče in mati: »Vse moje, tvoje ni; pa četudi pobijemo še toliko družin! Držeč se tega načela, je med prvimi stopil v komunistično tolpo s svojim bratom Jožetom, učiteljem, ki si je kot tajnik komisarija Levstika Vinka spletel nemiljivi partizanski venec. Ljudje v sodežki dolini ga bodo pomatili. Kot navdušen partizan je Polde sodeloval pri vseh zverinskih zločinih. Kako tudi ne; saj taka je bila domača vzgoja. In kar se Janezek nauči, to Janez zna.

Mnogi skesani partizani so se vračali po zalostnih trofejah domov in se javili najbližji zagotovitveni življenju. Vsi, ki so se količkaj imeli srca, so se vrnili, le izkoreninjenici naroda so še ostali v gori. Med njimi seveda naš Polde. Bila pa je s tem v nevarnosti njegova družina, da bo preseljena. Kaj naj sedaj naredi, da se temu zlu izogne? Toda zvit Košorokovi materi ni treba dolgo razmišljati. »Naš Polde je mrtve,« je lepega dne razširila novico po vasi. V svoji materinski skrbi za tako postrtovalnim sinom ni pozabila na debele solze. Oh, kako je nesrečna mati izkala tolažbe pri sosedi. Ali ljudje, ki so podrobno poznali življenje Košorokove družine, se kar niso mogli spoprijazniti s to mislijo. To je zapazila tudi nesrečna mati. Treba je bilo dokazati, da je Polde resnično v deželi mrtvih. In kako?

Poslala je svojo sorodnico v Ravni dol k sorodniku, kjer je njen mož doma, po pismeno izjavo, katero naj bi partizani za Košorokove pustili v omenjeni hiši. Ko je prišla ženska v Ravni dol, niso o kakšnem pismu za Košorokove nič vedeli. Vrnila se je praznih rok v Sinovico. In da bi vi videli Košorokovo mater, ki je komaj pričakovala jasnih dokazov o sinovi smrti, kako se je razhudila nad ubogo ženo. Kaj ji je pomagalo drugega, kakor da je sama šla v Ravni dol in dobila listič podpisan od komandanta Ronkote s sledečo vsebino: »Naznanjamo vam, da je vaš sin Leopold pri nekem napadu padel. Kako je materi od veselja poskakovalo srce, ko se je vračala s pravnim dokazom, da njen sin ni več živ pred javnostjo. In ko je napačilo drugo jutro, so pri Košorokovih v Sinovici dobili na pragu pred vežnimi vrati listič z omenjeno vsebino. Sedaj se je pomirilo nemirno materino srce. Kdo se bo še zmenil za Poldeta. In če bi ga kdo po nesreči med partizansko bando opazil, prosim, tu imamo dokazne črno na belem, da to ni res.

Toda čas teče in odkrije tudi take skrivnosti, ki si jih ljudje ne žele. Le prekmalu je bilo veselja oziroma spoprijaznosti Košorokove mame konec. Ubijalska partizanska tolpa 45 moških pod vodstvom zloglasnega Ronka 26. avgusta obkolila Kozinovo hišo, in pomorila vzorne starše in hromega sina Janeza. Po partizanski navadi so tudi vso hišo z živino vred izropali kakor tudi pri sosedu Arkotu in odpeljali vzornega fanta Janeza. Nesrečna prilika je nanesla, da so ljudje poleg drugih znanih banditov spoznali tudi Košorokovega Poldeta. Kako so se čudili. Ali se še dogajajo čudeži, da kdo od mrtvih vstane? Nemalo je bilo nerodno Košorokovim, da se je njihova nakana tako hitro iz-

jelovala. In kako zgodaj zjutraj je bila tisto jutro obveščena Košorokova mati, kaj vse se je zgodilo v Zapotoku. Se predno je prišel kak glas v Sinovico, je že z zadovoljstvom širila grozno novico med sosede. Kako tudi ne. Saj je še takrat, ko so ubili 30. maja Kozina Franca, izjavila začudenje, zakaj niso pobili še očeta in matere... Vzorna partizanska mati...! Pa tudi noč pred umori je sin Polde zaupal satanski načrt v svoji rojni hiši svojim domačim.

Zgodilo se je, da se je nekaj tednov po umorih ekan vrniti in javiti vojaški oblasti nek partizan In čudno. Pa se ljudje, ki so ga videli v Zapotoku, le niso zmotili, kar je tako

Nov partizanski zločin

Partizanske straže so pri Mirni zajele bogoslovca Hočevarja Janeza in ga umorile

Kaj je v morju solza še ena solza? Kaj je ob tolikih mrtvih še en grob? Kaj se pozna na krvavem madežu gorka kri? Kaj je rablju k neštetim umorom pristihi še enega? Pa vendar: nobena solza ni brez grenkobe, nobena solza svede groba ni brez bridkega slovesa, in nobena kapljica krvi brez bolečine in nobena umora ni, ki ne bi vpil v nebo za maščevanje.

Nov umor! Zdej so si za žrtve izbrali kandidata duhovskega stanu, bogoslovca Hočevarja Janeza. Na poti, ko se je vračal na novo leto domov k staršem, so ga pri Mirni zajele partizanske straže in ga umorile. Tako kratko danes zabeležimo umor mladega fanta. Ničveč ne pomisli na solze staršev, ki so sina s težavo šolali in vzdrževali v zavodih, da bi ostal nepokvarjen. Otopleli smo. Ni nam mar visokih ciljev, za katerimi so hrepenele mlade oči, ni nam žal dela za narod, ki bi ga bil mogel fant, poln moči in

hitela pripovedovati Poldetova mati. Tudi Polde Košorok bi se rad vrnil domov, pa se boji kazni ker ljudje vedo, da je še med živimi.

In ko so bili pred nekaj tedni zalostno pregnani partizani iz Vel. Poljan so ljudje opazili v družbi Ronka, Ivana Fajdiga in njegove sestre Marije, Knola, Pepeljarja, Maležiča... tudi že davno mrtvim proglašene Košoroka Poldeta. Neljuba odkritja, kajne da skrbna mati, ki si sina tako lepo vzgojila... in ga že tolikokrat proglašila mrtvim... Vidi, da ga tudi to čaka: Gregorskim fantom, ki jih ti tako črtiš, ne bo ušel sin Polde, ki ima že toliko zločinov na vesti in to po materini in očetovi zašlugi.

Pa to je le eden izmed mnogih primerov, da se junaki ki se bore za dobrobit kmetov tako strahopetno proglašajo za mrtvi.

zanosa, še izvršiti. Kdo se še zgrozi in prestraši ob grehu umora? Kdo se vpraša po krivcu, kdo ga zasleduje? Ničveč. Otopleli smo sredi krvi. In ko bi morali vsi kazati morileca, ko bi morali glasno protestirati — mnogi molčijo in še o ljubezni govorijo. Ali so pozabili, da je v katoliški moralni tudi pregreha: h grehu molčati? In kdor umor hvali, znova mori. Cankar takole pravi: »Lejte preklestvo je nad človekom: kadar koli poseže samovoljno po življenju, ki ni njegovo, mu je hudodelska roka krvava vse do komolca. Pokriža se in s Kajnovim znamenjem na čelu moli in prosi Boga.«

Tvojim tovarišem in sošolcem, dragi Janez, ni dano, da bi stopili ob tvojo svežo gomilo. Tudi se nam zdi, da skoraj ni potrebno moliti za tvojo v trpljenju prečiščeno dušo. Ob tvojem grobu pa molimo za tvoje morilce, za katere gotovo tudi ti prosiš: naj te enkrat spregledajo in vidijo svoje krvave roke naj pogledajo v obraz svojim zločinskim voditeljem, naj jim mlada prelita kri pokaže pravo pot.

Janez! Čakal si, da boš stopil pred Boga kot duhovnik-darovalec, a stopil si pred Vsemogočnega kot nedolžni žrtve. Žrtve pa nobena ni zastojni: Bog sam se je moral žrtvovati, da se je svet odrešil. Žrtve nedolžnih je treba, da naš narod spregleda in da se poslednji spozna svojo zmo-

Stanovanjska zaščita in odpovedi leta 1942

Ljubljana, 5. januarja.

V zaščito stanovanjskih najemnikov, zlasti onih, pripadajočih revnejšim in srednjim slojem, je bila že 17. oktobra 1940 od bivše belgijske vlade izdana uredba, ki je v 4 glavnih točkah določevala, kdaj so hišni gospodarji upravičeni in opravičeni odpovedati najemniku v najem dane stanovanjske in obratne prostore. Prvotno je bila veljavnost te uredbe določena za dobo enega leta. Visoki komisar je nato z uredbo od 9. oktobra 1941-XIX podaljšal veljavnost te uredbe do 31. decembra 1942-XXI. Visoki komisar pa je sedaj z novo uredbo zaščito stanovanjskih najemnikov podaljšal do konca vojnih dogodkov.

Stanovanjski najemniki so v prvi vrsti zaščiteni pred samovoljno hišnih gospodarjev, da bi jim mogli poljudno odpovedovati, ne da bi navajali tehtne in utemeljene razloge, po katerih so v odpoved upravičeni. V štirih glavnih točkah je gospodar upravičen odpovedati stanovanje, in sicer: 1. zaradi nemoralnega življenja najemnika; 2. zaradi neplačila najemnine, ki jo ostane najemnik dolžan za več časa; 3. zaradi krute žalitve gospodarja ali njegove družine in 4. za primer, da gospodar potrebuje stanovanje zase ali za svoje, zlasti v prvi vrsti za svoje poročene sinove in poročene hčere.

Preden je bila uvedena zaščita stanovanjskih najemnikov, je bila pri sodnih stanovanjskih odpovedih praksa, da je hišni lastnik podal na okrajno sodišče vlogo, v kateri je kratko navedel ime in priimek stanovanjskega najemnika, njegova stanovanja in točen naslov ter edinole točen rok, do katerega je moral najemnik izprazniti najeto stanovanje. Z zaščito najemnikov pa je sodišče zahtevalo, da je moral hišni gospodar v odpovedi natančno navesti razloge, zaradi katerih je bilo stanovanje odpovedano, kar poprej ni bila praksa. Zaradi odpovedi iz razloga neplačane najemnine je sodišče zahtevalo, da je hišni gospodar navedel, koliko časa je najemnik dolžan najemnine. Odpoved na primer ni bila dovoljena, kadar je hišni gospodar takoj tekel na sodišče odpovedati stanovanje najemniku, ki ni plačal najemnine takoj ob zapadlosti, marveč pozneje v teku enega meseca. Poteči je moral rok enega meseca, da je bila nato odpoved veljavna.

Prijava delavcev, zaposlenih pri težkih in najtežjih delih

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata opozarja vse delodajalce v mestu Ljubljani in pokrajini da morajo prijaviti do 8. januarja delavce, zaposlene pri težkih in najtežjih delih onemu preskrbovalnemu uradu, pri katerem prejemajo delavci živilske nakaznice. Samo pravočasno prijavljeni delavci bodo lahko prejeli celotno dodatno nakaznico, dočim bodo pozneje (do 20. v mesecu) prijavljeni delavci prejeli samo odrezke dodatne nakaznice od dveh prijave naprej.

Obrazec za prijavo je založil Prevod in ga prizadej lahko dobijo pri pristojnem preskrbovalnem uradu po ceni 2 lire. Vse tri obrazce naj izpolnijo delodajalci točno tako, kot zahtevajo navodila na samem obrazcu, podpisajo pa naj samo prva dva.

Preskrbovalni uradi Ljubljana-mesto in oni, ki mejijo na Ljubljansko občino (Ježica, Polje, Dobrunje, Rudnik, Ig, Tomišelj, Brezovica in Dobrova), bodo poslali izpolnjene in pregledane prijave v trojniku Prevodu v overovitev, vsi ostali pa naj overovijo prijave sami in naj pošljejo Prevodu samo prijavo »I«.

Po overovitvi prijave vrnejo preskrbovalni uradi trojnik prijave (seznam III) delodajalcem in jim obenem izročijo v razdelitev pripadajoče dodatne živilske nakaznice.

Presenečanje na Zrinjskega cesti

Ljubljana, 5. januarja.

Ljubljanska prostovoljna protikomunistična straža je dobila v svoje roke svojevrstno družbo — sedem članov kraljevega ljubljanskega komunističnega obveščevalnega odbora, ki ga je presenetila pri belem dnevu okrog 10 dopoldne v hiši št. 17 na Zrinjskega cesti. Odborniki so bili prav globoko zaverovani pri študiju zemljevida, na katerem so načrtovali bele in rdeče pike. Pri vstopu članov mestne straže so obstali kakor okameneli. Kdo bi mogel v taki naglici skrivati dragoceni material, ki so ga tako rekoč v skotki pripravili fantom? Pri njih so našli precejšnjo množino komunistične literature.

Zanimivo je, da so pridni odborniki imeli edino točko dnevnega reda na seji: ugotovitev bele garde v tem okolišč. Delo so že pričeli, končali pa ga bodo kje drugje.

Nič ni tako skrito...

S Hrvaškega

Zagrebski meščani so za letošnji božič pokazali, da imajo dobro srce, saj so za te praznike vzeli k sebi v goste veliko več 1000 ranjenih legionarjev in domobrancev. Večina gostujočih so bili legionarji z vzhodnega bojišča, ki so se čez praznike mudili v hrvaški prestolnici, pa sami niso imeli svojcev v njej.

Kakor poročajo s pristojnih hrvaških krogov nazadnje od dneva do dneva. Dejansko je že skoraj ni več. Stevilo na novo zaposlenih delavcev je že precej večje, kot pa je bilo najvišje število brezposelnih dozdaj.

Narodnosocialistična stranka, ki ima svojo močno skupino tudi v hrvaški prestolnici, je priredila v vojaški bolnišnici lep božični večer. Na božični večer so pela dekleta, višji štabni zdravnik Sachs pa je imel priložnostni govor. Ranjenci so bili potem obdarovani s majhnimi zavojčki z darili.

Prijatelji zagrebskega zverinjaka so ravnatelj tu tega poslali v dar lepega mladega divjega petelina, ki je na Hrvaškem že precej redek. Živi je v Gorskem Kotaru, na Velebitu, v Kapeli in bosanskih hribih.

Zdej so na vrsti zadnje priprave za veliko razstavo hrvaške likovne umetnosti v Nemčiji. Najprej bodo hrvaški umetniki pokazali svoja dela v Berlinu, od tod pa bodo razstavo prepeljali tudi na Dunaj. V istem času pa bodo priredili tudi etnografsko razstavo, ki jo bodo pozneje prenesli tudi v Monakovo.

Hrvaški operni pevec Vlahovič je že pred dvema mesecema odšel v Nemčijo, kamor ga je povabila nemška vojska. Zdej nastopa Vlahovič skupaj z nemškimi pevskimi umetniki po raznih zdraviliščih in taboriščih. Vlahovič so posebno veselili hrvaški delavci, zaposleni v Nemčiji, ko jim poje najlepše pesmi v materinskem jeziku.

Na sedmem radijskem koncertu, kjer bo sodelovala tudi zagrebska Filharmonija, bo dirigiral kot gost znani dunajski dirigent Heger.

Za letošnji božič je Maticea Hrvatska izdala spet nekaj prav lepih knjižnih del.

Hrvaški akad. slikar Kreković je izdelal osnovne načrte za postavitev Doma hrvaških narodnih vladarjev. Dom naj bi stal na Jelačićevem trgu sredi Zagreba.

Kakor poročajo s pristojnih hrvaških krogov bodo v kratkem začeli v bližini Samobora postavljati hrvaško filmsko mesto. Hrvaški film je pokazal dozdaj že nekaj lepih uspehov in je vredno, da zanj dajo tudi večje vloge denarja. Kmalu bodo začeli zidati potrebna poslopja in vse, kar spada v filmsko mesto.

V treh vrstah...

Kmečki razgovori o prehrani. V raznih gorenjskih krajih so bili zadnje čase sestanki kmetov, ki so se razgovarjali z zastopniki prehranjevalnih oblasti. Podobna zborovanja se bodo ponavljala. Zlasti so obravnavali vprašanje, kako bi se dvignila proizvodnja mleka. Gorenjski tehnik pravi, da morajo gorenjski kmetje storiti na tem področju več kot doslej.

Iz Bohinjske Srednje vasi poročajo, da so imeli lani 12 porok, 49 smrti in 47 rojstev. Umrli so v decembru: Matej Zalokar iz Gorjuš, Francka Zvanova iz Studorja, Matevž Zvan iz Srednje vasi in Katarina Langusova iz Gorjuš.

Novi grobovi. V Mariboru so umrli: 61 letna uradnikova žena Neža Petrovičeva, 75 letni krojaški mojster Martin Ornič in 45 letna železničarjeva vdova Neža Korošičeva. — V Celju sta umrli 58 letni upravitelj Ferdinand Mally in mladoletni Helmut Hammer. — V Celovcu pa 61 letna Marija Kosolova-Binderjeva, po rodu iz Maribora.

Novi grobovi. V Domžalah je umrla ga. Ana Milčičeva iz lekarniške družine. — Na vzhodni fronti so padli naslednji koroški rojaki: višji narednik Pavel Mergl, star 27 let, odlikovan z železnim križcem obeh stopenj, podčastnik Jože Majerčič, 19 letni tehnik Reinhardt Lutz in 23 letni odlikovan.

Prevenec mladega nadarjenega pisatelja

Jožeta Krivca

Dom med goricami

Je izšel za Novo leto v "Slovenčevih knjižnici". Zb. rka samonikih in kle- navih novel in črtic nam odk- riva naš košček slovenske zemlje. Hlače, svoje po svoji bedi, trpljenju, življenju in pesmi

Berite lepo domačo knjigo, ki jo je ilustriral in opremil znani umetnik France Mihelič!

Segajte po njej v trafikah in knjižarnah!

S. S. VAN DINE

Skrivnostni tekač

Kriminalni roman

»Seveda! Imel jih je zapisane v ve- liki beležnici, v kateri so bili listi označeni s številkami in kratkimi in so se dali lepo vzeti ven. Bil je to od sila natančen in vreden človek. Celo njegova pisava je bila vzorna.«

»Vam je znano, kakšna je bila tista beležnica?«

»Večkrat mi jo je pokazal. Bila je vezana v rdeče usnje, na hrbtu pa je bilo z zlatimi črkami zapisano njegovo ime. Listi so bili nekoliko rumen- kaste barve... Ubogi Drucker! Sie transit...«

»Kje naj bi bila zdaj ta beležnica?«

»Navadno jo je imel v predalu svo- je pisalne mize. Tudi v tem oziru je bil Drucker do skrajnosti natančen...«

Vance si je ogledoval svoje čevlje. »Poslušajte,« je dejal čez nekaj ča- sa. »Ali nam hočete storiti to uslugo in očiščite v Druckerjevo delovno so- bo ter pogledate, če morda najdete ti- sti zvezek?«

Arnesson je očitno nekoliko ko- lebal, nato pa se po svoji stari navadi nekam čudno zbadljivo zasmel ter dejal:

»Sijajna misel! Ta dokument je preveč važen, da bi ga kar tako za- nemarjali.«

Poteklo je nato deset minut nape- tega razpoloženja in skritega strahu. Končno se je spet pojavil Arnesson, a praznih rok.

»Izgubila je!« je pogodrnjal. »Pre- taknil sem vse kotičke in izpraznil vse predale, a za tisto beležnico ni ne du- ha in sluha.« Sedel je in znova prižgal pipo. »Prav ničesar ne razumem več.« je nato pripomnil. »Da bi jo bil kdo skrli?«

»Morda pa jo je,« je tiho pripom- nil Vance.

XX. poglavje.

Maščevanje.

Sobota, 16. aprila ob 13.

Bilo je malo čez eno popoldne. Markham, Vance in jaz smo odšli v klub. Heath pa je ostal v Druckerje- vi hiši, da opravi svoje službene stva- ri ter sestavi poročilo za glavno poli- cijsko ravnateljstvo.

V klubu smo obedovali ter se raz- govarjali o zadnjih dogodkih. Šele ko

smo pili kavo, je Vance izrazil neka- tera svoja mnenja o njih.

»Tisto, česar ne moremo najti,« je dejal in kadil cigaro, ki jo je imel večno v ustih, »je ključ za rešitev te ugank. Kje je ta ključ? Verjetno je že pred nami, a ga še ne vidimo. Je mar to nadležno? Pač, od sile nadlež- no... Toda pogledajmo stvar nekoliko natančneje. Prvo poglavje: Robinov umor; drugo: Sprigg ustreljen v glavo; tretje: gospa Druckerjeva opozor- jena s šahovsko figuro; in končno: Druckerja nekdo pahne čez zid v par- ku. Gre za štiri dejanja, ki jih je za- grešil eden in isti zločinec. Trije od teh so bili vestno vnaprej pripravlje- ni in pretehtani, četrti in sicer tisto, da je pustil šahovsko figuro pri gospe Druckerjevi, pa je zločinec naka- koval naključje...«

»To je treba še dokazati.«

»Toda, dragi moj Markham, zami- sli se malo. Predvsem ni mogoče dvomiti, iz kakšnega nagiba je zločinec ponoril prišel v hišo stare gospe Druckerjeve. Čisto gotovo je, da je gospa videla iz svoje sobe, kar se je bja- jalo na strelišču tedaj, ko je bil Robin umorjen. O tem smo si vsi edini. Zdej te prosim, da se malo spomniš tega, kar je povedal Sperling, namreč da Druckerjev sin ni šel ven skozi stre- lišče, kakor je bil zatrjeval, pač pa je ostal na vrtu na preži. A kaj je opa- zoval, tega zdaj še ne vemo in tudi nikdar ne bomo zvedeli. Toda, ne mo- remo se zmotiti, če rečemo, da je gos- pa Druckerjeva, ko je zagledala Ro- binovo truplo na strelišču ter skoraj

istočasno opazila svojega sina na vrtu, zaslišala, da je morda njen sin na kak način sodeloval pri umoru, kakor to dokazujejo njen strah, njena za- molčanja ter ponovni njeni poskusi, da bi policijo zavedla na napačno pot. Dejstvo je potem tudi, da je stara gos- pa zavpila. To je moral zločinec sli- šati in v tem je tudi razloga za tisti njegov nočni obisk pri nesrečni gos- pi, ki jo je hotel pripraviti do tega, da bi molčala. Imel je s seboj črnega tekača, ker je mislil, da bo gospa te- daj spala in da bo šahovsko figuro pu- stil pri njej kot nekaj podpis in kot grožnjo. Našel je vrata zaklenjena in se je moral zadovoljiti s tem, da je pustil tekača zunaj na ključki ter ji tako pod smrtno kaznijo zabijal, da ne sme nikomur ničesar povedati. On ni vedel, da ima uboga gospa na sumu lastnega sina!...«

»Kakšen razlog pa naj bi Drucker- jevi sin imel, da je kot priča zločina nad Robinom molčal o tem, kar je videl?«

»Edina verjetna razlaga je, da on ni videl, kako se je umor dejansko od- igral, a je na to misel prišel spričo dejstva, da je opazil Robinova v družbi nekoga, o katerem Drucker ni mogel na noben način misliti, da je morilec. S tem pa si je zapisal svojo lastno usodo.«

»No, in v primeru, da je ta tvoja razlaga pravilna, kaj sklepaš iz tega?«

»Sklepam, da je tisto, kar sem malo prej povedal, res, namreč da nočni obisk pri gospe Druckerjevi ni bil na-

krej zasnovan, pač pa, da se je zanj zločinec odločil šele v zadnjem trenut- ku. Pogledaj: zločini nad Robinom, Spriggom in Druckerjem so bili izvr- šeni z matematično natančnostjo in v okoliščinah, da bi lahko padel sum na kogar koli, ter tako, da bi bila poli- cijska zavedena na napačno pot. A tisti polnočni obisk! Ne, ne, to ni bilo ne- kaj, kar bi bil zločinec v naprej pri- pravil in umetno skoval. Mutilo se je, treba je bilo delati naglo, ker je gro- zilo, da bo vse propadlo... In kakšen je izid? Če sodimo po videzu, bi bili edini sumljivi osebi Druckerjev sin in gospod profesor Dillard. Arnesson in Bella sta namreč povedala, da sta bila na večerji v hotelu »Plaza« in da sta se vrnila domov šele ob pol enajstih. Pardee je bil v klubu, ves zatopljen v tisto partijo, ki jo je igral z Rubin- steinom. Druckerjev sin je zdaj tudi izginil s sveta!... Uganka, dragi moj, še ni rešena!«

»Lahko bi pripomnil,« je dejal Markham slabe volje, »da še ni čisto zanesljivo ugotovljeno, da bi bile vse te osebe pri umorih nedolžne.«

»Pa se ti prepričaj o tem, moj stari...«

Vance se je malomarno zleknil v naslonjač, a brž nato se je zganil, ne- kam posmehljivo pogledal Markhama in dejal:

»Pojdimo zdaj, prijatelj moj. Šest

še ni ura. Nastopil je čas, ko nam Ar- nesson lahko kaj pomaga...«

»Si še kaj drugega odkril?«

ČAROVNIČINA

TOMAŽIČ-BERANEK

23.

Čarovničina hčerka pa ga je tolažila:
»Nič ne jokaj, saj ti bom jaz pomagala!
Tedad je pobrala v rutico povezan zajtrk in mu jo podala:
»Tjale sedi in pojej, kar sem ti prinesla! Potem pa ležeš v senco, zadremlejš, in ko se prebudiš, bo delo že zgotovljeno. Polem pojdeš v koč in poveš, da si delo končal!«

24.

Dečko jo je rad ubogal: sedel je na kamen, razvezal ruto in zajtrk z užitkom pojedel.
Nato sta šla na sredo male jase in tam je grofič zaspal, kakor mu je čarovničina hči bila naročila.
Sama pa stopi na kamen, dvigne čarovniško palico, spregovori nekaj čarobnih besed in glej: pragozd je padel po tleh...

In darovali so mu zlata, kadila in mire

Sv trije kralji so poklonili, kot pravi sv. pismo, novorojenemu Detetu zlata, kadila in mire. Da je zlato znamenje bogastva in blagostanja ter moči, vsi vemo. Mnogo manj znana je pri nas mira.

Pri starih narodih okoli Sredozemskega morja je bila mira vseživljenska stvar, precej grenkega okusa, ki so jo uporabljali za balzimiranje mrličev. Bila je silno draga in radi prijetnega vonja visoko cenjena. Iz nje so pripravljali razne lepote in dišavne vode, olja in mazila. Zaradi visoke cene si mire revnejši prebivalci niso mogli kupovati, tem več pa so jo rabili bogataši, bogati plemiči, knezi in kralji. Zato ni čudno, da so tudi kralji iz Jutrovega prinesli Kralju nebes, kraljevsko darilo — miro.

Mira je gumasta tekočina, ki je tedaj tekla sama od sebe iz dreves (kot n. pr. pri nas smrekova smola ali smola drugih iglavcev) in se je na zraku strdila v drobne kapljice in grudice. Kasneje so pričeli drevesa narezovati, da se je iz ran cedila mira.

Miro pridobivajo iz precej dreves, ki spadajo v družino burseraceae. Najbolj poznano miro dobimo od drevesa ali grma balsamodendron myrrha, ki je porasel s trni in raste po visokih planinah Eritrije, Abesinije in južne in jugozapadne Arabije.

Iz balsamodendrona pridobivajo mira (gummirasina mira) je bila v starem Egiptu poznana kot najstarejše zdravilno sredstvo proti prav različnim boleznim in kot kadilo. Vojni žgane mire je prijeten in spominja nekoliko na pernanski balzam. Ko beremo v starih papirusih in sv. pismu, je veljala mira kot premoženje in so po njenih količinah ocenjevali bogastvo srečnih lastnikov.

V zdravilstvu so za časa Kristusovega rojstva rabili miro največ proti nalezljivim boleznim. Zanimali so jo v bolniških sobah, da so razkužili zrak, v času epidemij pa so jo bogatinci stalno prekaljevali in vdihavali dim žgane mire. Z zdravljenjem miro so posipavali rane, gnojne tvore, gobave odrtine, rakaste in druge tvore, ker so ji pripisovali močno razkuževalno moč. (Tudi v današnji medicini se smir in tja rabi mira kot desinfekcijsko sredstvo). Notranje so jemali zdrobljeno miro pri raznih pljučnih in črevesnih boleznih, najbolj so jo cenili kot tek pospešujoče sredstvo. Tudi sedaj se predpisuje mira skoro pri istih boleznih.

Druge vsebuje 10% prijetno dišečega eteričnega olja, 50% smole, 60% gumija, nekaj zelo grenkih snovi itd. V znanstveni medicini se rabi mira kot expectorans, pri premočni sekreciji respi-

ratornih in mogenitalnih organov, za ispiranje ust in grla itd.

Druge drevo, iz katerega pridobivajo miro, je commiphora opobalsamum, ki da prijetno dišečo, nekoliko manj grenko drogo. Iz tega drevesa pridobivajo miro na prirodni način, a kuhajo tudi mlade vejice v vreli vodi, da se smola in eterično olje nabere na površini. V Orijentu je bila ta mira (balsamum de Mirra) še bolj poznana in močno cenjena kot izborno sredstvo zoper kugo, težko stolico, glavobol itd. Iz nje so pripravljali široko sveto znana orientalska dišavna in lepčilna mazila in olja. Kasneje so odkrili še več dreves, ki izcedajo slične smole, vendar sta ti dve najstarejši in so tudi kralji iz jutrovi dežel poklonili božjemu Detetu eno izmed teh dveh.

Šport

Na vsakoletne božične praznike imajo v belgijski prestolnici velike mednarodne kolesarske dirke. Tudi letos so jih priredili, tokrat pa samo z domačo udeležbo. V letošnjem startu je zmagal Scherens pred nevarnim tekmovalcem Gosselinnom in Dietrichom, v večboju je postal zmagovalac letošnjih dirk Colls, ki je privozil na cilj pred Kaersom, Debackerjem in Breuskinom. Na 50 km progi pa je zmaga dvojica Debruycker-Dekuysscher, pred ostalimi pari, ki so zaostali za rundo in več za zmagovalcem.

V Bruslju se bodo pomerili v kratkem poklicni boksarji težke kategorije. Med najzanimivejše borce bo spadala gotovo tudi tista med Karlom Sysom in pa Francozom Olekom. Njuno srečanje so določili za 10. januar. Borba med njima bo odločila, kateremu bo prvo mesto.

Po mnogolih težavah se je končno pristojni boksarski zvezi le posrečilo, da bo izvedla še ta mesec zanimivo boksarsko tekmovalstvo za evropsko boksarsko prvenstvo za srednje težko kategorijo. V tej borbi se bosta za ta naslov pomerila dosedanja prvak Nemec Besselmann iz Kölna in pa Nizozemec Luc van Damm. Velika borba bo 20. januarja v veliki hamburški športni palači.

Nemško državno hokejsko prvenstvo tekmovalje se je začelo prav na zadnji dan preteklega leta. Prvo je bilo srečanje med moštvioma Krakovo: Wiener EG. Tekma je bila v znanem letoviškem kraju Krynici. Rezultata še niso mogli dobiti. — Nemška hokejska moštva so letošnje državno prvenstvo razdeljena na dve skupini. Že do konca

mu Detetu eno izmed teh dveh.

Mali Jezusček je dobil poleg zlata in grenke mire še kadilo. Tudi kadilo lahko prištevamo k najstarejšim drogam. V vzhodni Afriki. Somali in Arabiji raste nizko, močno razraščeno drevo boswellia carteri, ki izceda mlečni sok, ki na zraku hitro zakrne in postane trda snov — kadilo. O kadilu govore najstarejše knjige: sanskrit, sv. pismo, koran in staroegipčanski napisi. Tudi kadilo so rabili v starih časih kot sredstvo proti nalezljivim boleznim (kugi), notranje pri raznih črevesnih boleznih, zunanje pa so z njim potresali rane.

Kadilo (gummiresina olibanum) vsebuje prijetno dišečo boswelinsko kislino, olibanoresen, eterično olje, grenko smol, smolo itd.

Danes pridobivajo kadilo še iz drevesa boswellia bhan Dajiana in boswellia neglecta, vendar ti dve vrsti nimata tako prijetnega vonja.

tega meseca bo odločeno, kdo bo prvak v obeh skupinah, nato pa se bosta najboljši moštvoma pomerili med seboj. Končna borba bo v berlinski športni palači. Kot kaže, ima za naslov novega državnega prvaka tudi največ izgleda dosedanja prvak Riese-see. Še najhujše soteke meče bo imel v klubih Berliner SC, Mannheimer ERC in pa v Düsseldorfskem hokejskem klubu.

Jesenjski boksarji so bili s svojimi lanskoletnimi nastopi lahko zadovoljni. Ne le, da so zmagovali doma, na domačih prireditvah, tudi sicer so se dobro odrezali, kadar so nastopili na tujih deskah. Jeseniški boksarji so si prisvojili nekaj prav lepih naslovov okoliških prvakov. Da so na Koroskem tudi jeseniški boksarji visoko cenjeni priča tudi dejstvo, da je bilo nekaj Jeseničanov imenovanih tudi v reprezentanco Vzhodne marke, ki se bo v kratkem pomerila z nemško državno reprezentanco. Razen Jeseničanov prav pridno trenirajo boks tudi v Kranju, kjer imajo nekaj prav dobrih moči. Vendar pa je boks v Kranju šele v razvoju. Jeseničani so preteklo leto nastopali tudi na Dunaju, Dunajskem Novem mestu, Leobnu, Celovcu in drugod, povsod pa so pokazali, da znajo česar se lotijo.

Preteklo nedeljo so imeli prijatelji nogometa v Kölnu veliko prireditev. Na zelenem polju sta se tokrat srečali finalni enajstoriči za lanskoletni Techanmerjev pokal. Šchalko 04 in pa München 68. Pred 50.000 gledalci sta se pomerili. Borba je bila zelo napeta in ogorčena, saj igra v vsaki enajstoričici po več državnih reprezentantov. Oba napada sta imela veliko priložnost za rezultat, pa se je kljub temu igra zaključila z rezultatom 0:0. Tekmo je sodil odlično dr. Bauwens.

Ljubljana

Obvestila

Dirigent Drago Mario Sijanec pripravlja v s.m. fonični koncert, ki bo v ponedeljek, dne 11. t. m. ob 6.15 uri v veliki unionski dvorani Tudi za ta koncert je izbral izvrsten program, na katerem so s svojimi deli zastopani skladatelji: Corelli, Čajkovski in Adamič Vstopnice v Knjigarni Glasbene Matice.

„Roža sveta“ — kmalu zide

Opozorilo delodajalcem. Vse delodajalce izven Ljubljane, ki so bili v preteklih mesecih zaradi višje sile primorani prekiniti z obratovanjem in odpuštili svoje uslužbenke, pa jih zaradi izrednih prometnih razmer doslej še niso mogli odjaviti iz zavarovanja pri Zavodu za socialno zavarovanje oziroma pri njegovih poslovalnicah, vabim, da to sedaj, ko je poštni promet pri mnogih poštah uradih zopet obnovljen, po možnosti store čimprej, da se jim zavarovalni prispevki ne bodo zaračunavali še naprej.

V primeru, da nimajo objavnih tiskovin, naj delodajalci iz dela izstopivše uslužbenke odjavijo potom dopisnice ter za vsakega uslužbenca posebej navedejo njegove točne osebne podatke ter katera dan je zadnjikrat delal. Te podatke naj občina s svojo štampiljko tudi potrdi.

Drž. izprašan zobar

PUHER MIHAEL

redno ordinira od 9—12 in od 2—5
Ljubljana, Poljanska c. 1, I. nadstr.

Pianist Anton Trost in violinist Jan Slaits, dvojica naših umetnikov, ki uživata splošen ugled in umetniški sloves, bosta dala v petek 8. t. m. v veliki filharmonični dvorani komorni koncert, katerega lahko imenujemo tudi sonatni večer. Izvajala bosta dela treh mojstrov svetovnega slovesa Veracina, Beethovna in Bortkiveza. Začetek koncerta bo točno ob četrti na 7. zvečer. — Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Haggard — „Roža sveta“

Zavrženi »Trije kralji« store na sveti večer dobro delo, ki jih zveličuje vse po vrsti: Jurco pride samo svetločno de izskat, ob Marjinem znamenju z Marjine pomočjo se Grega reši hudice, kateremu se je prodal, Tinač pa krene na pot dobrote, ko stori dobro delo, da ponese Marjino k polnočnici. Pridite in poramoli bomo vsi v duhu in božičnem času s tremi kralji. Istotimesko božično legendo v 9 slikah bo uprizoril Rokodelski oder na praznik sv. Treh kraljev ob treh popoldne.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Torek, 5. januarja ob 17.30: »Oče, Red A.
Sreda, 6. januarja ob 14: »Petrčkove poslednje sanje, Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.
Ob 17.30: »Primer dir. Hirna. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.
Četrtek, 7. januarja ob 17.30: »Ples v Trnovem, Red B.
Petek, 8. januarja ob 15: »Vdova Rošlinka. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.
Sobota, 9. januarja ob 17.30: »Deseti brate. Izv. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Opera:

Torek, 5. januarja ob 17: »Sestra Angelika. Izven. Cene od 24 lir navzdol.
Sreda, 6. januarja ob 16: »Slepa miš. Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol.
Četrtek, 7. januarja ob 17: »La Boheme. Red Četrtek.
Petek, 8. januarja ob 17: »Thais. Red A.
Sobota, 9. januarja ob 17: »La Boheme. Red B.

ROKODELSKI ODER

Sreda, 6. januarja ob 15: »Trije kralji. Opozorjamo na predpajo vstopnic, ki bo na praznik od 10—12 in dve uri pred predstavo v društveni pisarni, Petrarkova 12-I, desno.

Ribnica

Vsa naročila in plačila lahko izvršite v Ribnici vsako nedeljo in praznik od 9 do 12 in vsako sredo od 1 do 3 v mlekarni.

A. DENNERY:

DVE SIROTI

50

Ob teh besedah je deklica zardela. Nikdar ne bi mogla odkriti zdravniku skrivnosti svoje duše, toda takoj je razumela, da je on vedel za njeno ljubezen do Rogerja.

»Gospodična,« je nadaljeval zdravnik, »lahko vam rečem, da človek, zaradi katerega ste vi v skrbeh in kateri je tvegal jezo svojih roditeljev zaradi ljubezni do vas, namreč vitez de Vaudrey, ni več v Bastilli.«

»Nič več v Bastilli?«

»Ne, posrečilo se mu je pobegeti.«
Henrika je dvignila oči proti nebu in njena usta so izgovarjala zahvalno molitev k Bogu, ki je zaščitil tistega, ki ga je ljubil.

Zdravnik je hotel priti na čisto glede Henrikinе ljubezni do Rogerja, da bi mogel speljati svoj načrt do konca. Rad bi dosegel pri načelniku policije in pri drugih močnejših osebnostih pomilostitev in rehabilitacijo za mladenka, ki je bila kot nedolžna zaprta v Salpatrieru.

Rekel ji je, naj se vrne k sestri, obenem pa naj obljubi, da se bo pokoravala vsem navodilom, ki jih bo dajal. Zagotovil ji je, da bo nekega lepega dne silno zadovoljna.

Obljubil ji je razen tega, da bo še naprej vso skrb posvetil Luizi.

Istega dne, ko je prišlo med Henriko in zdravnikom Hebertom do tega razgovora, se je Roger znašel pred vrati zdravnikove hiše. Hišniku, ki ga je vprašal, kako naj ga prijavi, je rekel, da je poseben odposlanec načelnika policije.

Takoj so ga povedli v delovno sobo zdravnika. Ne da bi dvignil glavo od papirov, ki je po njih brskal, misleč, da se pred njim nahaja strežaj iz načelnikove hiše, ga je zdravnik vprašal, kaj mu ima povedati.

Ker ga je pa presenetil molk onega drugega, je dvignil oči in za nekaj časa nem obstal...

Toda takoj se je znašel, kajti vitezov pobegeti iz ječe mu je bil že znan.

Takoj je doumel, zakaj ta obisk in takoj je tudi sklenil, da ga bo izkoristil za svoje načrte in namene.

»Dragi Roger, ali bi bili tako plemeniti in mi razložili, zakaj imam čast, da ste me obiskali?«

Mladenec, ki je bil malce zmeden, se je usedel in odgovoril:

»Gospod doktor, vi veste, zakaj me je stric poslal v ječo. Veste tudi, kdo je deklica, zaradi katere sem se zameril načelniku. Sedaj pa: Vi ste videli Henrika, ki pomagali, da je prišla iz Salpatriera, kamor so jo bili pognali na podlagi

strašne ovadbe, in vi gotovo veste, kje je. Prišel sem k vam, da bi zvedel, kje dekle stanuje.«

Zdravnik je z rokama podprl brado in zapičil svoj ostr pogled v mladenka, ki je stal pred njim. Roger je bil bled zaradi preostanega trpljenja, zaradi skrbi in zaradi kopnenja. Iz njegovih oči je sijala odločnost in takoj se je dalo razbrati, da ni imel strahu pred kaznijo, ki bi ga zadel, ako bi ga prijeli vojniki načelnika policije.

»Roger, že dolga leta vas poznam in zato z vami lahko govorim kakor oče s svojim sinom. Vi ljubite dekle, ki ni iz vrst vaše družbe... Pustite me govoriti. Če boste hoteli dobiti odobrenje svojih staršev za to ljubezen, boste morali čez mnoge ovire, ki jih bo, dovolite in priznajte mi, težko odstraniti. Toda sedaj morate opraviti drugačno dolžnost. Dolžnost do vaše tete.«

»Ne razumem...«

»Vaša teta je bolna, in sicer resno... In novica o vaši kazni jo je tako potlačila, da sem jaz...«

»Ali je v nevarnosti?« je z zaskrbljenim glasom vprašal vitez.

Zdravnik je razprostrl roki v kretinjo in povzdignil oči proti nebu, hoteč s tem povedati, da bi znal le Vladimir sveta odgovoriti na to vprašanje.

Mladenec se je polastila skrb. Ljubil je Dianó de Linieres, kakor je ljubil svojo mater. Vedel je, kaj so bila zanjo tista dolga leta zakona z načelnikom, vedel pa je tudi za njeno skrivnost in za njene muke.

Zdravnik je vstal.
Menda ste razumeli, da je vaša dolž-

nost, da se vrnete v hišo svojega strica.«

»Jaz pa v hišo načelnika policije?«

»Brez nadaljnega! Morate obiskati svoje teto in ji povedati, da ste na evobli.«

»Toda Henrika? Gospod doktor, prišel sem, da bi izvedel...«

»Gospodična Henrika je v tej hiši in bo tuka ostala, dokler ne bom prepričan, da tudi njej ne preide nobena nevarnost več. Vi, Roger, mi boste morali obljubiti, da boste storili vse, kolikor je pač od vas, da se boste pobotali s svojimi stricem. To morate storiti na ljubo tisti ženi, ki vas je večno ljubila kakor svojega sina. In imejte zaupanje vame, kajti nekega dne se vaši upi lahko spremenijo v stvarnost. Toda vaša ljubezen do Henrike mora dobiti odobrenje od grofa de Linieres, ki je glavni vaš družine. Prepričan sem, Roger, da vam bosta občutek časti in ljubezni do vaše tete velevala, da boste ubogali moje nasvete. Jutri okrog desetih pridite k meni v bolnišnico Sv. Alojzija. Najbrž vam bom že mogel povedati, kdaj boste lahko prišli v grobov liho.«

Vitez je molčal. Oči je imel vse solzne. Jokal je zavoljo svoje tako preganjane ljubezni, jokal pa je tudi zaradi tega, ker bo moral žrtvovati svoje dostojanstvo. Toda upalno besede dobrega zdravnika so mu v kupo bolesti prilile nekaj blažila. Pogledal je zdravnika z očmi, ki so izražale istočasno hvaležnost in prošnjo. Zdravnik je razumel tisto, kar mu je s pogledom hotel povedati, toda zmal je z glavo. Nikakor ne sme dovoliti razgovora med Rogerjem in Henriko v svoji hiši.

Mladenec je pozdravil in odšel.

Ko je prišel na cesto, je podzvestno dvignil oči proti oknom pročelja in za šipami enega izmed njih, zapazil žensko obličje. Njegovo srce je zatrepetalo: bila je Henrika.

Hip nato je izginila in se takoj spet pojavila z neko drugo deklico. Pokazati je hotela svojemu rešitelju, da je našla svojo sestro.

Roger se je priklonil, kakor da bi hotel s tem pokazati, da je razumel. Tedaj je prikazen izginila.

Ves blažen je Roger odhitel, ne da bi se ozrl nazaj.

II.

Načelnik policije je storil prav vse, samo da grofica ne bi izvedela za nečakovo aretacijo prej, preden se ne bi vrnil iz ječe.

Težka Dianina bolezen pa ga je neznanosko mučila. Čez dan se je prišel po desetakrat pozanimat za grofičino stanje, noči pa je prebiral s tem, da je po cele ure dolgo sedel v naslanjaču svoje sobe. Bile so to tesnobne ure, v katerih je moral prisostvovati počasnemu umiranju ljubljene žene. Kriza se je vrstila za krizo in nezavešča za nezavešča.

Sprva je upal, da bo Diana v nezavesti odprla usta in izbrbljala kaj takega, kar bi mu omogočilo odkriti tajnost, ki je dolga leta izpodkopavala njuno srečo, toda sedaj se mu je zdelo verjetneje, da bo moral grofici spremiti do groba. Toda iz bolnišničnih ust ni ušla nobena takšna beseda.

Vojni dopisnik DNB-ja: Šest odločilnih bitk

Vojni dopisnik DNB-ja razglablja v svojem članku, ki ga je napisal ob koncu preteklega leta, o celotnem položaju sedanje svetovne vojne in prihaja do zaključka, da se je od velikih bitk v zadnjih štiridesetih mesecih, kolikor že traja vojna, naslednjih šest odločilnih bitk končalo z nedvoumno zmago držav trojne zveze: vojaški pohod na Poljsko, boj za Norveško, zasedba Nizozemske in vojaška izključitev Belgije, razdejane vojne stroja Francije, bliskovita vojna z Jugoslavijo, vojna proti Grčiji in angleško-grški trdnjavi Kreti.

Vojni dopisnik DNB-ja nato nadaljuje: Od ostalih velikih bitk so tri izvojevali v vzhodnoazijskem prostoru, tudi z neoporečnim uspehom, Japonci. To so bile: bitka, ki je privedla do uničenja angleških sil od Honkonga do Birmenije, dalje bitka, ki so si v njej Japonci osvojili otoke od Sumatre do Filipinov in od Wakeja do Aleutov, tretja pa je japonski vojski prinesla gospodstvo na morju in v zraku v vzhodnoindijskem in tihomorskem prostoru.

Treba je izvojevat še šest velikih bitk — nadaljuje dopisnik DNB-ja — ki še niso odločene in ki bodo v letu 1943 vtisnile svoj neizprosni pečat. Te so:

1. **Bitka za Anglijo.** Pri tem pade v oči, da Nemčija v teku te bitke ni spremenila samo svoje taktike uporabljanja letalskih sil. Na nemških pristojnih vojaških mestih smatrajo dosedanje bombardiranje angleških tovarn in gospodarsko važnih ciljev samo kot predigr.

2. **Bitka v Afriki.** Po raznih nihajih v prid osnih sil oziroma Angležev je zdaj ob koncu leta 1942 ta bitka dovela do navidezne prednosti za Amerikance in Angleže. Vendar je veliki branik Sicilija — Tunis v rokah osnih sil. Tako je tisto, kar naj bi se zgodilo, in ono, kar se v resnici dogaja, v nekakem ravnotežju.

3. **Bitka za Sredozemsko morje,** ki je tesno povezana z bojem za Severno Afriko. Ta bitka je, če hladno presodimo, za Angleže tako neugodna, kakor še ni bila nikdar doslej. Ne samo, da Anglija ne more uporabljati morské poti od Gibraltara do Sueza, temveč se mora boriti tudi še z vsemi drugimi težavami, ki izhajajo iz razcepitve bojišč. — Obvladanje velikega dela Sredozemskega morja po nemških in italijanskih letalskih silah ter po italijanski mornarici ter nemških podmornicah je čimtelj, čigar pomembnost bo vprav na tem prostoru leto 1943. še bolj dokazalo.

4. **Boj za zračni prostor nad Evropo.** Tudi v tej bitki niso sovražne sile mogle izvojevati doslej no-

bene prednosti. Škoda, ki so jo doslej prizadejala Angležem nemška letala, je večja od tiste, ki so jo povzročile angleške bombe nad evropsko celino.

5. **Bitka z boljševizmom,** ki je glede na prostor, na katerem se odigrava, na število vojaštva in na vojaške potrebnosti največja bitka v tej vojni. Pri presenjaju položaja na tem vojnem prizorišču moramo pomisliti, da so bojne sile Nemčije in njenih zaveznikov tu osvojile toliko ozemlja, kolikor merijo Nemčija, Francija in Anglija skupaj, in še bi nekaj ostalo. Glavna bojna črta poteka še vedno od Petsama na severnem koncu Finske, vzdolž murmanske železnice do Ladoškega jezera, dalje od Petrograda preko Kalinina, Voroneža in Stalingrada do severnih kavkaških pobočij.

Dosedanji potek te velike bitke z boljševiško nevarnostjo kaže zdaj na popolno zmago osnih sil, ki so obenem z ozemljem dobile v svoje roke tudi surovine in živila, ki jim dajejo možnost, da bodo lahko nadaljevali še hušjo vojno do končne zmage.

6. **Bitka na svetovnih morjih.** Spričo dejstva, da je bilo doslej potopljenih za okrog 28.000.000 ton angleških in ameriških ladij, je obračun tudi na tem vojnem prizorišču ugoden za države trojne zveze. London in Washington nista mogla sproti zgraditi toliko novih ladij, da bi nadomestila ogromne izgube, ki so jih jima prizadejale nemške, italijanske in japonske podmornice. Nove velike izgube ladij, ki so jih potopile sovražniški podmornice, dokazujejo, da bitka tudi na tem vojnem prizorišču v mesecu decembru ni prav nič popustila in ne bo pustila niti v letu 1943.

Z nemškimi podmornicami so se istočasno pojavile na svetovnih morjih nove, na poseben način zgrajene ladje, med drugimi takšne, ki bi jih lahko imenovali

»plavajoče ladjedelnice«

Njih naloga je, da vsako ladjo, ki je bila na širokem morju kje poškodovana, takoj popravijo. Neka nova vrsta podmornic služi izključno le za oskrbovanje bojnih podmornic. Nič manj važne pa niso za veliko nemško podmorniško brodogradnišvo vrste podmornice-tanki, ki bojnim podmornicam zunaj na visokem morju dovajajo bencin. — »Plavajoče ladjedelnice« in sodobno zgrajene visokomorske oskrbovalne ladje bodo v letu 1943. oporišča, s katerih se bo nadaljeval boj proti sovražniškemu trgovinskemu brodogradu na visokem morju pa tja do sovražniških glavnih pristanišč.

»Najnovejš« o Gundarju Haeggu

Zadnjič se je zastrupil pri popravljanju avtomobila — Strasten zbiralec starega orožja — »Gundar Haeggova koračnica«

Pod imenom »mister G.« se skriva najbolj znani švedski športnik, »kralj švedskega športa« Gundar Haegg. Časnikarji, ki v švedskih in tudi drugih časopisih pišejo o športu, z vso pozornostjo zasledujejo življenje in delo tega športnika, ki je v tehik dosegel tako čudovite uspehe. Skušajo zvedeti kar koli o njem, samo da bi čimbolj zadostili radovednosti svojih bralcev.

Tako se je pred nedavnim zvedelo, da se je Gundar Haegg po tistem, ko si je priboril največjo športno slavo in prejel zlato kolajno za športne zasluge, zastrupil, seveda ne prostovoljno. To pa se ni zgodilo morda med njegovim športnim udejstvovanjem, pač pa tedaj, ko je v avtogaraži popravljaval avtomobil. Pri tem njegovem poslu se je opekel s plinom in to je bil začetek njegovega zastrupljenja. Moral je takoj v bolnišnico, a tam je ostal zelo malo časa, zakaj spričo svoje močne telesne gradnje je kmalu premagal vse težave in hitro okrevail.

Časopisi vedo tudi povedati, da je Gundar Haegg strasten zbiralec starega orožja. O tem priča res dragocena zbirka, ki jo ima na svojem stanovanju. Sloves tega prikupnega športnega

prvaka pa so nekateri začeli izkoriščati, seveda zato, ker bi radi na ta način prišli do denarja. Tako je na primer nek skladatelj zložil »Gundar Haeggovo koračnico«, ki je postala že zelo priljubljena pri Švedih ter jo oddaja tudi že švedski radio. Ni znano, če je Haegg te vrste počaščenje posebno všeč, zakaj on je kot pravi športnik res zelo skromen in baje zelo nerad vidi, če o njem ljudje preveč govorijo, kaj šele, da bi njemu na čast skladali koračnice in jih prenašali po radiu.

Načrt za največjo in najsodobnejšo tovarno vžgalic v Evropi

Po poročilu dopisnika »CE« iz Sofije, ima bolgarsko finančno ministrstvo v načrtu ustanovitve tovarne za vžgalice, ki naj bi bila največja in najsodobnejša, kar jih je bilo doslej zgrajenih v vsej Evropi. Poslopje samo bo pokrivalo po tem načrtu kar 50.000 kvadratnih metrov prostora. V tej bodoči tovarni naj bi izdelovali vžgalice v tolikšnih množinah, da ne bi bile krite samo vse domače bolgarske potrebe, pač pa bi mnogo vžgalic celo lahko izvažali v druge dežele. Doslej je Bolgarija uvažala vžgalice predvsem iz Italije in s Finskega.

1700 km novih, modernih cest v Švici

Švicarski časopisi pišejo, kakor se je moglo zvedeti iz osnega vira, da imajo Švicarji v svojem načrtu javnih del zgraditev številnih novih cest, ki naj bi bile najsodobnejše. Glavna švicarska mesta naj bi bila po tem velikopoteznem načrtu zvezana med seboj z 12 m širokimi cestami. Poleg tega nameravajo zgraditi tudi

HENRIK SIENKIEWICZ ROMAN V SLIKAH

QUO VADIS?

RISAL JOŽE BERANEK
PRIREDIL EDV. TRAVEN

169.

Neron je nekaj časa strmel, potem se mu je obraz razlezel. Oči so se mu zamogle od veselja in ganotja. Pritisnil je Petronija na srce, kar je pri dvorjanih vzbudilo hudo zavist, ter dejal: »Bogovi so mi dali nekaj daru, a poleg tega so mi dali še nekaj več: resničnega poznavalca umetnosti in prijatelja, ki zna resnico povedati v obraz.«

»Ne, ne! To so sicer slabi stih, vendar niso več tvoji, temveč pripadajo človeštvu. Daj jih meni!«

Neron mu je obljubil, da jih bo poslal v zlato ovitku in Petronij je v ozračju priljubljenosti, hinavščine in medsebojnega izpodirivanja spet zmagal nad drugimi iz cesarjeve okolice

170.

več drugih cest, od katerih bodo nekatere devet, druge pa šest metrov široke, in bodo vezale manjša mesta in kraje. V celoti imajo Švicarji v načrtu zgraditev 1700 km novih cest.

EIAR — Radio Ljubljana

Torek, 5. januarja. 13.00 Napoved časa, poročila v italijanski. — 13.15 Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec, sodeluje sopranistka Ksenija Vidali; operna glasba — 14.00 Poročila v italijanski — 14.15 Operetna glasba — 14.25 Pesmi za vse okuse, vodi dirigent Segurini — 15.00 Poročila v slovenščini. — 17.00 Napoved časa, poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X. — 17.15 Plo-

šče »La Voce del Padrone — Columbia« — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Simfonična glasba 20.00 Napoved časa, poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.45 Tipična glasba — 21.15 Koncert violinista Leona Pfeiferja, pri klavirju Marijan Lipovšek — 21.45 A. Nicotera: Pogovor s Slovenci, predavanje — 21.55 Koncert sopranistke Marije Tereze Pediconi — 22.45 Poročila v italijanski.

V veži opernega gledališča se je dne 31. decembra našla damska ura. Lastnica jo dobi pri blagajni o Operi.

Suhe gobe in pomaranče prodaja Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova cesta 29.

HUDIČEV BAJAR

(LA MARE AU DIABLE) - Postlovenil K. N.

Ko se je storil dan in so ga znani glasovi s polj naznanjali Germainu, je vzdignil obraz iznad dlani in je vstal. Videl je, da tudi Marička ni nič spala, a ji ni znal povedati nobene besede, ki bi ji izrazila njegovo skrb. Cisto je bil brez poguma. Skril je živino sedlo spet v grmovje, vrgel vrečo na ramo, prijel svojega sina za roko in rekel:

»Zdaj pa poskusimo, Marija, končati naše popotovanje. Ali hočeš, da grem s teboj v Ormeaux?«

»Pojdimo skupaj, da pridemo iz gozda.« mu je odvrnila, »in ko bomo zvedeli, kje smo, bomo šli vsak na svojo stran.«

Germain ni odgovoril. Zameril je, ker mu dekle ni reklo, naj bi jo spremlil do Ormeaux. Ni čutil, da ji je bil ponudil spremstvo z glasom, ki je očito pričakoval, da bo odklonila.

Drvar, ki sta ga srečala po kakih dvesto korakih, jih je spravljal na pravo pot. Rekel jima je, naj gresta čez veliki travnik in naj kreneta potem, eden naravnost, drugi pa na levo, da prideta vsak na svoj cilj. Oba kraja sta pa bila sicer tako blizu, da so se razločno videle fourcheske strehe z ormeauxske kmetije in narobe.

Ko sta se zahvalila drvarju in ga pustila za seboj, ju je poklical nazaj in ju vprašal, ali nista morda ob konja.

»Našel sem,« jima je rekel, »lepo sivo kobilo na svojem dvorišču, kamor se je morebiti zatekla pred volkom. Moji psi so revskali vso noč in ob zori sem zagledal žival pod svojo šupo. Tam je zdaj. Pojdimo tja, in če jo spoznate za vašo, jo odpeljite.«

Germain je že vnaprej opisal Sivko in se prepričal, da gre res zanj, nato pa je stopil, da poišče svoje sedlo. Marička se mu je tedaj ponudila, da vzame njegovega fanta s seboj v Ormeaux, kamor bi prišel ponj, potem ko bi se še seznanil v Fourchi.

»Nekoliko umazan je po takšni noči, kakršno smo prebili,« je rekla. »Očedila mu bom obleko in umila njegov čedni obrazček, ga počesala, in ko bo spet lep in čeden, ga boste lahko predstavili svoji novi družini.«

»Kdo ti pa pravi, da me je volja iti v Fourcho?« ji je odvrnil Germain z nejevoljo. »Morda sploh ne grem!«

»Pač, Germain, morate iti, šli boste,« je rekla deklica.

»Se ti menda zelo mudi, da vzamem drugo. Tako boš vsaj varna, da te ne bom več nadlegoval?«

»Nikarte, Germain, ne mislite več na to. Ta misel se vam je porodila ponovi ker vas je naša nerodna dogodivščina malo zmešala. Zdaj pa se mora vrniti spet pamet. Obljubljam vam, da bom pozabila, kaj ste mi rekli, in da ne bom nikomur nikoli črhnila o tem.«

»Ej, kar govori, če hočeš. Nimam navade, da bi zatajil, kar sem govoril. Kar sem ti rekel, je bilo resnično in pošteno in zaradi tega ne bom pred nikomer zardel.«

»Ze, toda če bi vaša žena vedela, da ste, tik preden ste prišli k njej, mislili na drugo, bi vas lepo ne gledala. Zato pazite, kaj boste zdaj govorili. Nikar me tako ne glejte pred drugimi ljudmi, tako čudno. Mislite na očeta Maurica, ki se zanaša na vašo pokorščino in ki bi bil hud name, ko bi vas odvrnila, da bi ne storili njegove volje. Zbogom Germain. Odpeljem vam Petrečka, da vas prisilim, da greste v Fourcho. Tako imam varščino v roki.«

»Ti hočeš torej z njo?« je rekel kmet svojemu sinčku, videč, kako se obeša Marička na roko in kako odločno stopa z njo.

»Da, oče,« je odvrnil otrok, ki je poslušal in po svoje razumel, kar sta brez nezaupanja pravar govorila pred njim. »Grem s svojo ljubo Maričko. Prišel boš pome, ko boš opravil ženitev. Ampak jaz hočem, da ostane Marija moja mamica.«

»Saj vidiš, da on sam hoče takole,« je rekel Germain dekletu.

»Poslušaj, Petreček,« je dodal, »jaz bi rad, da bi bila ona tvoja mamica in da bi ostala vedno pri tebi. Ampak ona ne mara. Poskusi jo pripraviti do tega, da bo tebe uslišala, ko mene noče.«

»Zanesi se, očka, jo bom prisilil, da bo rekla da. Marička mi je vselej ustregla.«

Nato je odšla s fantičem. Germain je ostal sam. Bil je bolj žalosten, bolj neodločen kakor kdaj koli.

X.

Vaška lepotica.

Ko je očedil svojo obleko in uredil konja, ko je zajahal Sivko in so mu pokazali pot v Fourcho, je mislil, da ni več poti nazaj in da pač mora pozabiti to razburkano noč kakor pozabiš hude sanje.

Našel je očeta Leonarda pred njegovo belo hišo, sedečega na lepi, zeleno popleskani klopi. Pred hišo je bila ploščad s šestimi stopnicami. Videl je bilo, da ima hiša klet. Vrtni zid in škarp pod konopljiščem sta bila čedno ometaena. Bila je lepa domačija. Skoraj bi rekel, da ima mestno lice.

Bodoči tast je prišel Germainu nasproti, in ko ga je pet minut spraveval, kaj je pri njih doma novega, je dodal vpričanje, ki z njim vpludno pobaraš človeka, ki ga srečaš, kam je namenjen: »ste torej prišli malo na naš konec pogledat?«

»Prišel sem k vam na obisk,« je odvrnil kmet, »in vam izročam tole divjačino, ki vam jo pošilja v dar moj tast. Tudi v njegovem imenu lahko povem, da najbrž veste, počemu prihajam k vam.«

»Ah! Ah!« je rekel oče Leonard, se smejal in se tolkel po svojem okroglem trebuhu. »Ze vidim, že razumem, že vem!« Pomežiknil je in dodal: »Ampak ne boste samcat svoj snubač, mladi mož! So že trije drugi v hiši, ki se potegujejo zanj kakor vi. Jaz nobenega ne odvrčam. Zelo bi mi bilo težko, če bi moral izbirati med njimi, ker so vsi ženini, kakor je treba. Zaradi očeta Maurica in zaradi vašega grunta bi pa rajši videl, da bi bili vi pravi. Ampak moja hči je polnoletna in sama svoja gospodinja. Ravna bo torej po svoji glavi. Vstopite, seznanite se z njo. Želim, da bi imeli srečo!«